

СИСТЕМА КРИТЕРІЇВ ВИЗНАЧЕННЯ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ-КАРТОГРАФІВ

Вступ. Цілком очевидно та закономірно, що процес фахової підготовки будь-якого спеціаліста потребує об'єктивних підходів до визначення ефективності набутих ними знань та умінь користуватися цими знаннями. При цьому, об'єктивність оцінки навчання стимулює розвиток творчих можливостей як студента, так і викладача.

Метою публікації є спроба викласти авторське бачення та підходи до формування системи критеріїв, які визначають результативність навчання студентів-картографів. Матеріал статті базується на багаторічному досвіді авторів стосовно викладання теоретичних та практичних дисциплін топографо-картографічного спрямування, у т.ч. під час навчальних польових практик.

Виклад основного матеріалу. Результативність навчання студентів – це умовно об'єктивне поняття, яке може бути визначене через суб'єктивну оцінку (з точки зору викладача) ступеня досягнення цілей навчання, які закріплені у вигляді офіційних навчальних програм.

Ступінь досягнення цілей навчання (тобто оцінка його кінцевих результатів) може бути визначений за такими критеріями як:

- рівень (якість) засвоєння знань (умовно критерій А) та;
- ступінь сформованості практичних навичок та умінь у студентів (умовно критерій Б).

Кожний із вказаних критеріїв в процесі практичного їх застосування методично варто розділити на критерії другого порядку (часткові критерії) та третього порядку – елементарні критерії (рис.1).

Оцінка рівня (ступеня) засвоєння знань студентами (критерій А) з точки зору викладача може бути визначена як в процесі навчання так і після його закінчення. У процесі навчання контроль за засвоєнням знань досягається шляхом аналізу традиційних контрольних та практичних робіт, семінарських занять, а також тестувань (що все разом може складати так званий модуль). При закінченні навчання такий контроль може бути

здійснений на основі іспиту (екзамену), зокрема, з урахуванням результатів модульної оцінки.

Про якісні і кількісні характеристики студента стосовно вказаного критерію А можуть свідчити часткові критерії стосовно ступеня повноти засвоєння знань (А-I) та ступеня усвідомлення дієвості засвоєних знань (А-II).

Перший із згаданих часткових критеріїв може бути конкретизований через систему елементарних ступеневих критеріїв, серед яких визначальними є здатність перелічити усі провідні елементи (підрозділи, ознаки) необхідної сфери знань, що відповідає першому, аналітичному, ступеню (А-I-1). Спроможність сформулювати визначення елементів (підрозділів) таких знань (коротке, розширене тощо) є ознакою другого (комплексного) рівня засвоєння навчального матеріалу (А-I-2). Третій, синтетичний, ступінь засвоєння знань визначається здатністю студента охарактеризувати головні ознаки окремих елементів знань (А-I-3).

Частковий критерій – стосовно усвідомлення дієвості засвоєних знань (А-II) – також визначається системою ступеневих елементарних критеріїв. Звичайне усвідомлення визначається здатністю підібрати при необхідності такий інструментарій (методику, алгоритм), який адекватний пропонованому елементарному завданню (А-II-1). Підвищене усвідомлення дієвості засвоєних знань пов'язане із можливістю виконання складного завдання, звертаючись додатково до інших галузей знань (А-II-2). Універсальне усвідомлення визначається здатністю виконання студентом будь-якого завдання в межах фахової підготовки (А-II-3).

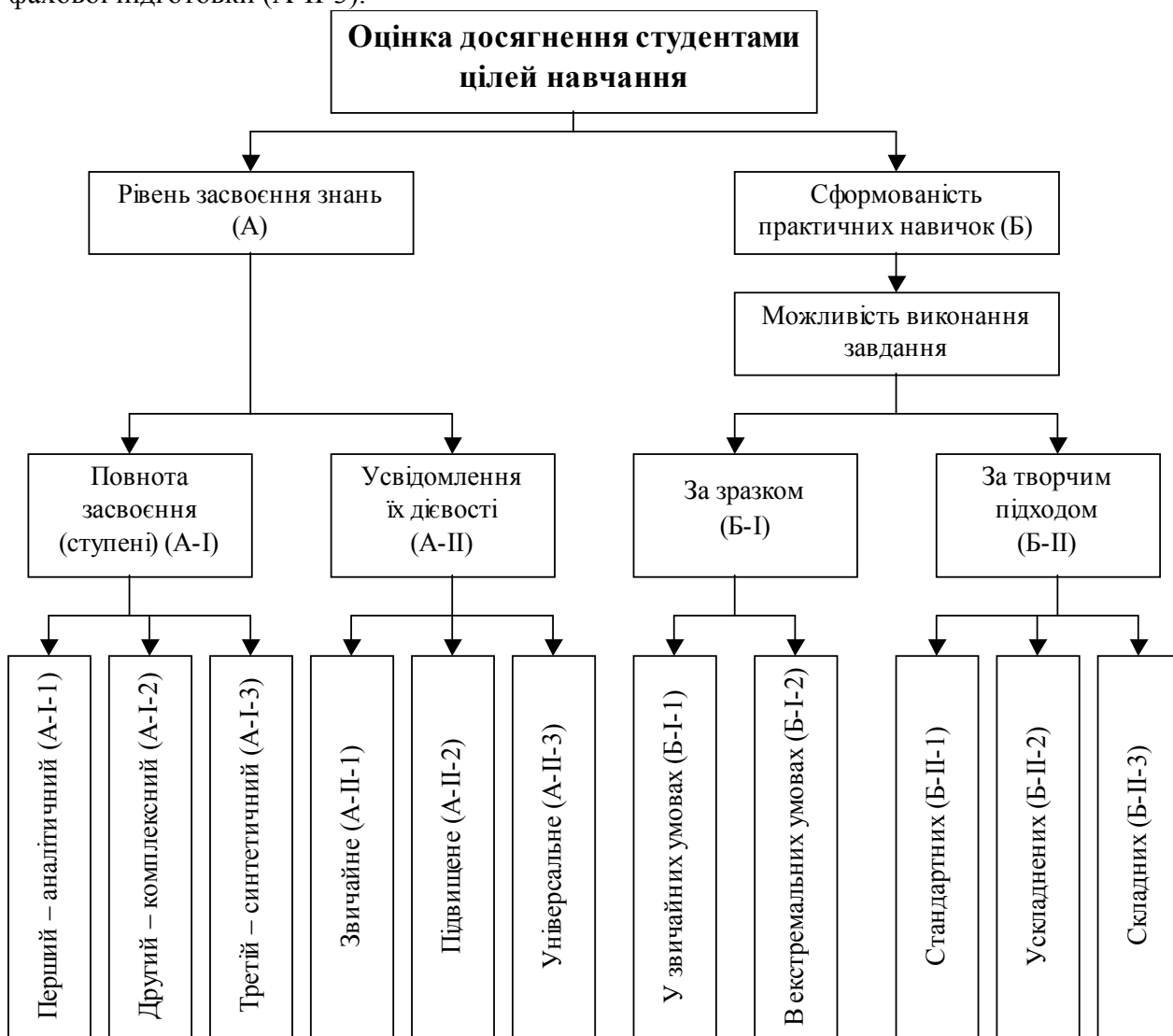

Рис.1. Система критеріїв оцінки результативності навчання.

Оцінка ступеня сформованості практичних навичок та умінь студентів (критерій Б) також може бути визначена як в процесі навчання так і після його закінчення. Така оцінка є найбільш ефективною, якщо вона здійснюється після навчальної практики або у результаті перевірки (аналізу) виконання практичних занять, які мають на меті засвоєння теоретичного матеріалу.

Оцінку в межах вказаного критерію доцільно здійснювати на основі можливості виконання студентами практичних завдань шляхом врахування часткових критеріїв, перший з яких визначає можливість виконання студентом завдань будь-якої складності за відомим (вивченим уже) зразком, методикою, алгоритмом (Б-I), а другий (Б-II) надає можливість оцінити творчі здатності студента, тобто визначити можливості творчого підходу до виконання завдання.

Частковий критерій (Б-I) визначається системою елементарних критеріїв, а саме: можливістю виконання фахових завдань за наявністю стандартних, апробованих приладів, інструментів – іншими словами, за апробованим вже та відомим зразком тощо у звичайних умовах (Б-I-1) та здатністю виконання фахових завдань в екстремальних умовах, тобто, тобто при відсутності звичних приладів (але таких, за допомогою яких виконання завдання цілком можливе), необхідності додаткового опрацювання робочої інформації тощо (Б-I-2).

Сенс другого часткового критерію стосовно можливості творчого виконання завдань при оцінці сформованості практичних навичок у студента (Б-II) розкривається через три елементарних критерії – при оцінці результатів виконання завдань різної категорії складності, а саме: звичайних, тобто стандартних (критерій Б-I-1); ускладнених (критерій Б-I-2) та складних (критерій Б-I-3).

Висновки. Представлені критерії оцінки результативності навчання студентів можуть бути дієвими лише при використанні адекватної системи методичного супроводу (системи практичних завдань, тестів тощо).

В.А. Шевченко, Э.Л. Бондаренко
СИСТЕМА КРИТЕРИЕВ ДЛЯ ОПРЕДЕЛЕНИЯ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТИ ОБУЧЕНИЯ
СТУДЕНТОВ-КАРТОГРАФОВ

Представлены основные понятия, определяющие объективные критерии для оценки уровня профессиональной подготовки студентов-картографов. Результативность обучения понимается при этом как уровень усвоения теоретических знаний и возможность применения соответствующих практических навыков.

Ключевые слова: цели обучения; уровень усвоения знаний, формирование практических навыков.

V. Shevchenko, E. Bondarenko
THE SYSTEM OF CRITERIA FOR DEFINITION OF PRODUCTIVITY OF TRAINING
OF STUDENTS-CARTOGRAPHERS

This article deals with the main concepts defining objective criteria for an estimation of a professional standard of students - cartographers represented. Productivity of training is understood thus as a level of explanation of theoretical knowledge and possibility of application of appropriate practical skills.

Keywords: the purposes of training; a level of mastering of knowledge, creation of practical skills.

Надійшла до редакції 10 березня 2009р.